

เอกสารประกอบการสอนวิชา
บธ.603 การวิจัยทางธุรกิจ

การสร้างกรอบทฤษฎีงานวิจัย และสมมติฐานงานวิจัย

Winai Nadee

Email: winain@staff.tu.ac.th

Website: <https://mentor2code.com/>

Suwanna Sayruamyat

Email: suwanna.s@ku.th

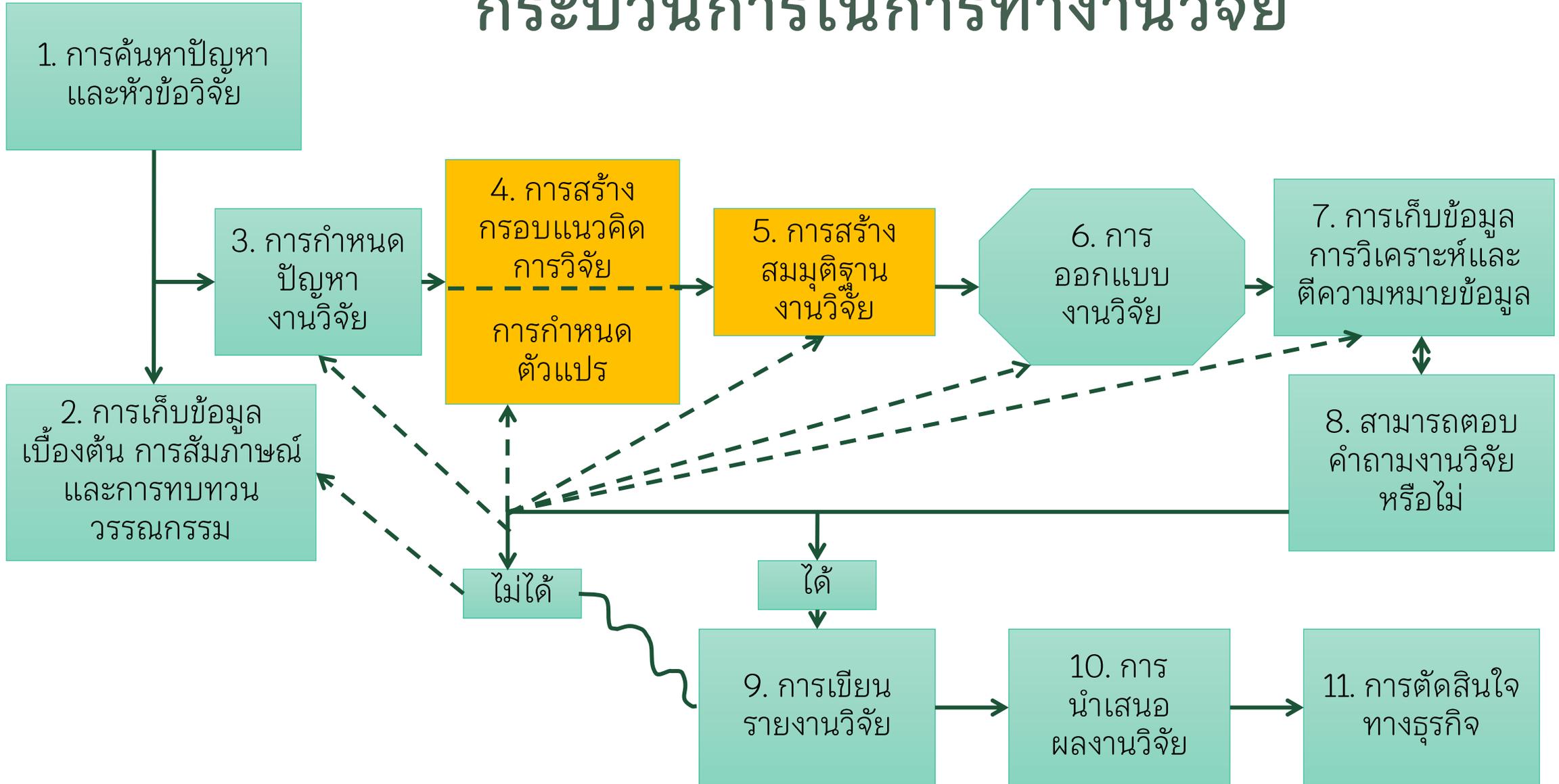
Facebook: Suwanna Sayruamyat

Page: **EatEcon**

Website: www.eatecon.com

BA603 2026

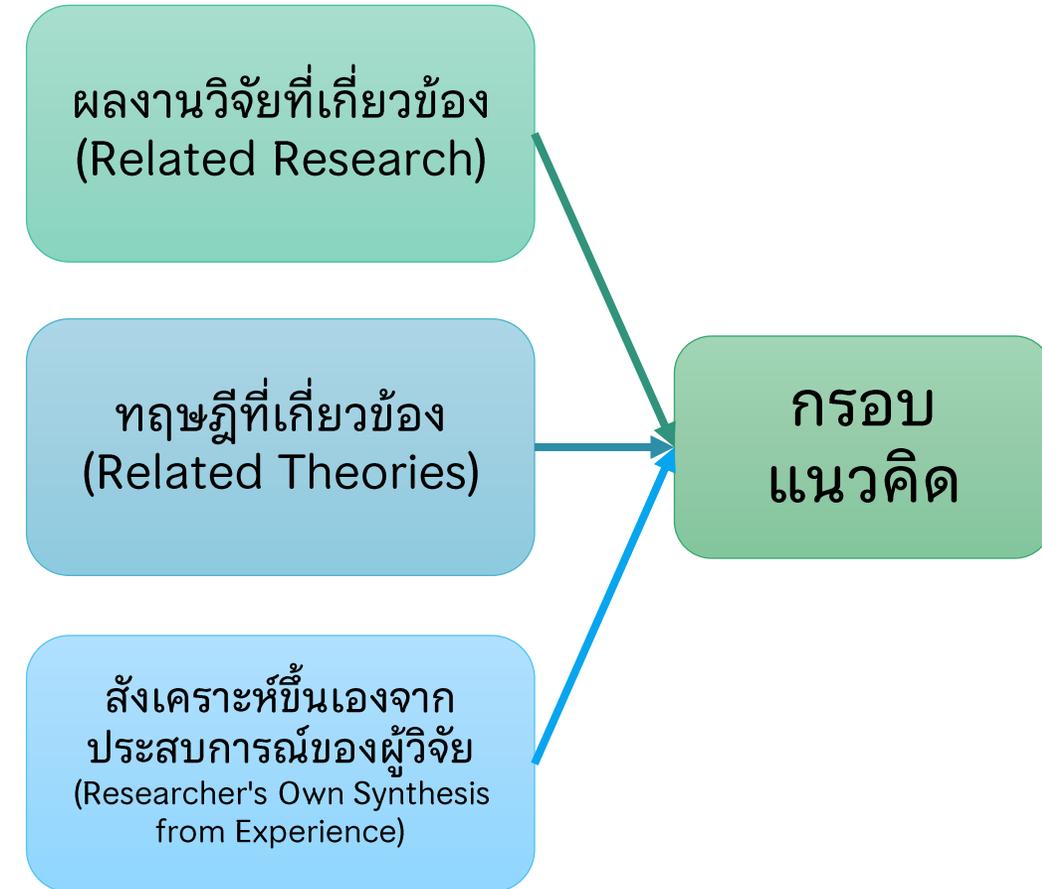
กระบวนการในการทำงานวิจัย

กรอบแนวคิดงานวิจัย

- กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)
  - กรอบแนวคิดงานวิจัยจะใช้เป็นพื้นฐานของโครงการวิจัยทั้งหมด
  - กรอบแนวคิดงานวิจัยจะถูกสร้างขึ้นโดยจะแสดงให้เห็นถึงเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการอธิบายปัญหาที่เกิดขึ้น โดยตัวแปรเหล่านี้จะได้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น จากการสังเกต การสัมภาษณ์ หรือการทบทวนวรรณกรรม

ที่มาของกรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปร

- ตัวแปร (variable) คืออะไรก็ตามที่สามารถเปลี่ยนค่าได้
- ตัวอย่างของตัวแปร
  - ปริมาณการผลิต : ศึกษาปริมาณการผลิตต่อชั่วโมงของพนักงานฝ่ายผลิตในกะต่าง ๆ หรือในแผนกต่าง ๆ
  - การขาดงาน : จำนวนพนักงานที่ขาดงานในแต่ละแผนกในแต่ละเดือน
  - แรงจูงใจ : ระดับของแรงจูงใจของพนักงาน มีค่าตั้งแต่ สูงมาก...ถึง...ต่ำมาก

ชนิดของตัวแปร

- ตัวแปรตาม (dependent variable)
- ตัวแปรอิสระ (independent variable)
- ตัวแปรกำกับ (moderating variable)
- ตัวแปรคั่นกลาง (intervening variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable: DV)

- เป็นตัวแปรที่อยู่ในความสนใจของนักวิจัย
- เป็นปัจจัยที่นักวิจัยต้องการศึกษา คาดการณ์หรือทำนายผล
- ตัวอย่างเช่น นักวิจัยต้องการศึกษา...
  - ยอดขายสินค้าใหม่ที่แนะนำสู่ตลาด ตัวแปรตามคือยอดขายของสินค้าใหม่ (เป็นจำนวนหรือมูลค่า)
  - อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของธุรกิจยานยนต์ ตัวแปรตามคือ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Debt-to-Equity Ratio) ของธุรกิจยานยนต์แต่ละบริษัท

ตัวอย่างของตัวแปรตาม

- ผู้จัดการฝ่ายตลาดต้องการทราบถึงเหตุผลที่ทำให้กลยุทธ์การโฆษณาไม่ได้ผล ตัวแปรตามคือ ทัศนคติที่มีต่อสื่อโฆษณา (เป็นคะแนนการประเมินหรือสิ่งที่ผู้จัดการฝ่ายการตลาดต้องการวัด)
- ผลการปฏิบัติงานของพนักงานในธนาคารแห่งหนึ่ง ตัวแปรตามคือ

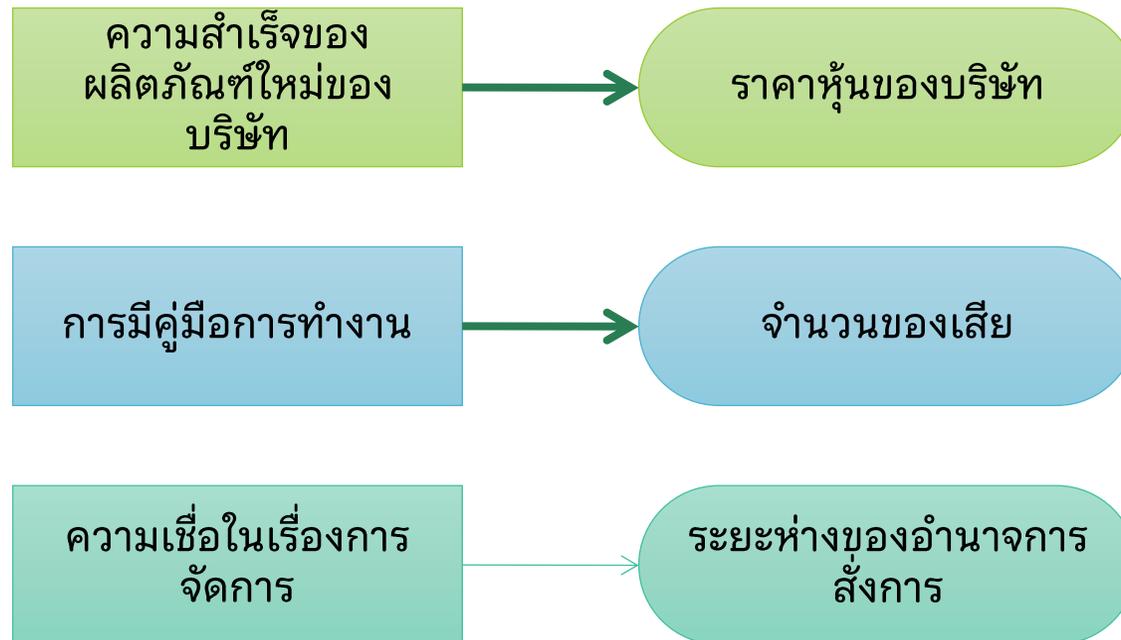
ตัวแปรอิสระ (Independent Variable: IV)

- เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ไม่ว่าจะ เป็นในทางบวกหรือในทางลบ
- ตัวอย่างตัวแปรอิสระ
  - ผู้จัดการเชื่อว่าการควบคุมดูแลและการฝึกอบรมพนักงานจะช่วยเพิ่มผลผลิตของพนักงาน
  - ที่ปรึกษามีความเห็นว่า การซื้อและขายหุ้นที่ถูกลงจะทำให้กำไรของนักลงทุนเพิ่มสูงขึ้น

ตัวอย่างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

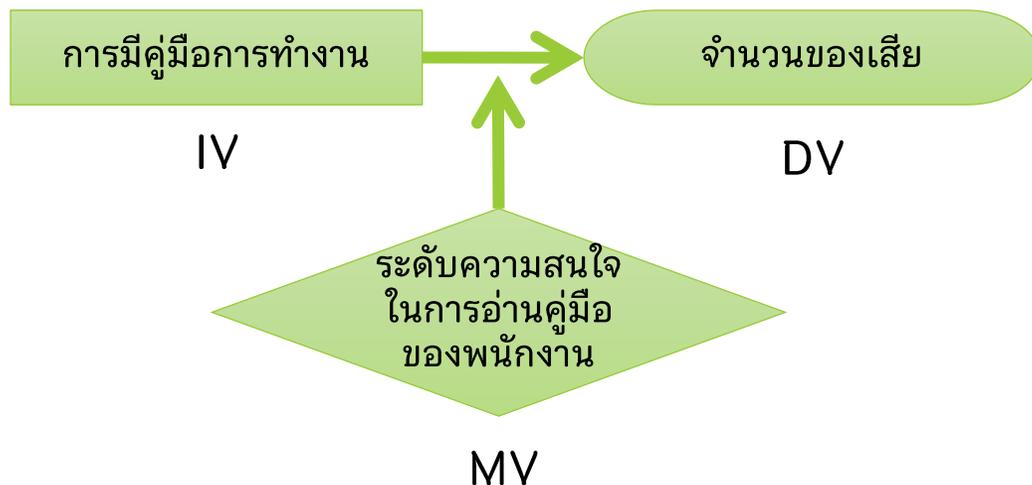
- การวิจัยค้นพบว่า ความสำเร็จของการแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่ส่งผลต่อการปรับตัวขึ้นของราคาหุ้นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ยิ่งผลิตภัณฑ์เป็นที่นิยม ขายดี หุ้นของบริษัทก็ยิ่งเพิ่มขึ้น
- ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนคู่มือการทำงานที่มีในองค์กร และจำนวนของเสียที่เกิดขึ้น ของกลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์
- ในงานวิจัยด้าน Cross Cultural ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีแนวคิดเรื่องการจัดการที่แตกต่างกัน (Egalitarian vs High-power superior and Low-power subordinate) ส่งผลต่อระยะห่างของอำนาจในการสั่งการ ระหว่างหัวหน้างานกับผู้ใต้บังคับบัญชา

ตัวแปรกำกับ (Moderating Variable: MV)

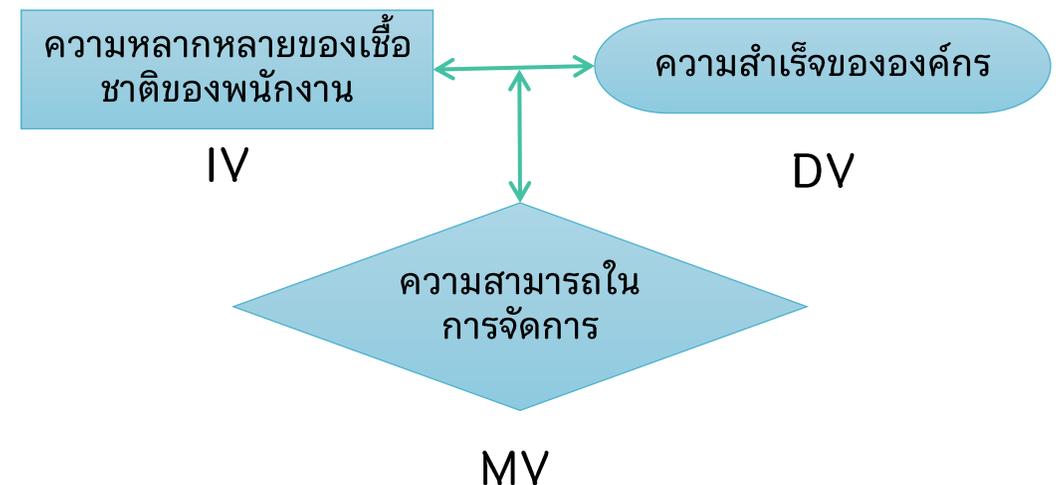
- เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม
- จะเป็นตัวแปรที่เปลี่ยนความสัมพันธ์ดั้งเดิมระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ตัวอย่างของตัวแปรกำกับ:

- การศึกษาพบว่าปัจจัยที่วัดระดับความสนใจในการอ่านคู่มือของพนักงาน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของ ความสัมพันธ์ระหว่าง จำนวนคู่มือการทำงานที่มีในองค์กร และจำนวนของเสียที่เกิดขึ้น ของกลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

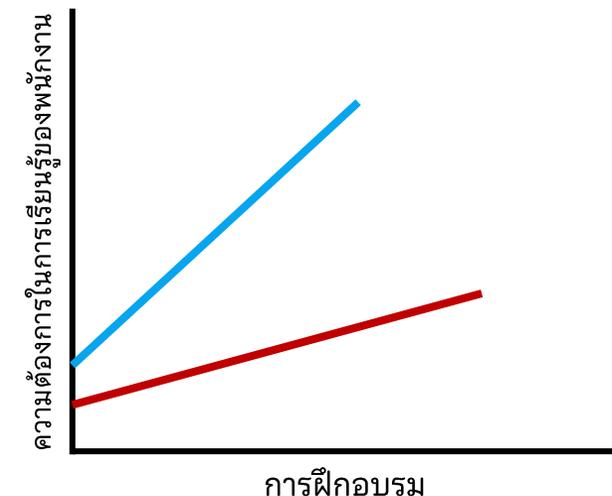
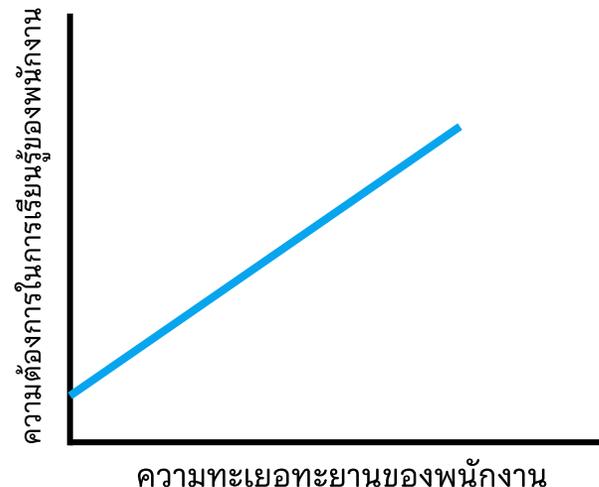
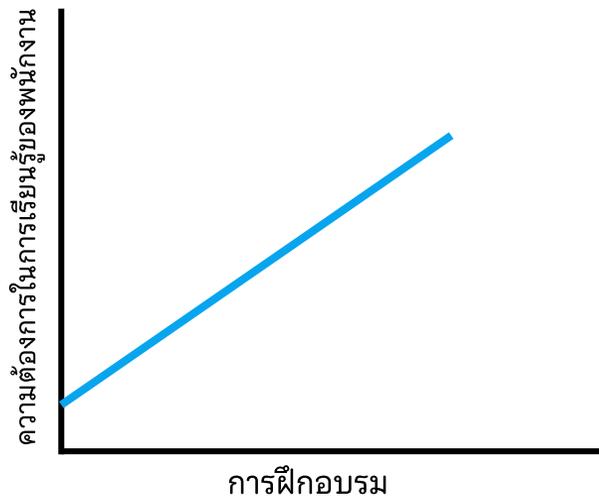

- การศึกษาพบว่าความสามารถในการจัดการสามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างความหลากหลายของเชื้อชาติของพนักงานที่มีในองค์กร และความสำเร็จขององค์กรข้ามชาติ

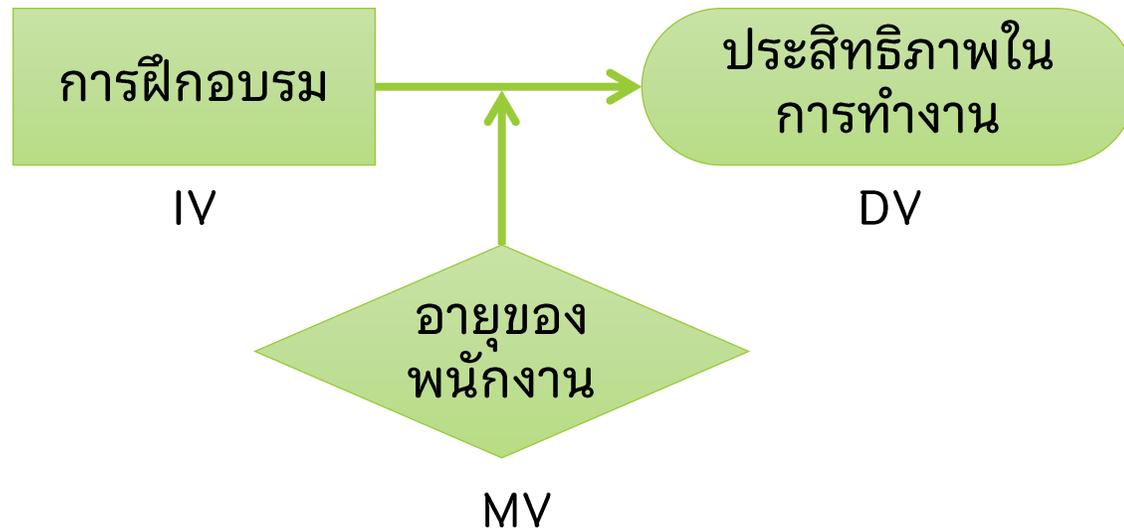
ความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรกำกับ

- สถานการณ์ที่ 1
  - ผลงานวิจัยบ่งชี้ว่าถ้ามีการฝึกอบรมที่ดีและพนักงานมีความทะเยอทะยานในการทำงานแล้ว พนักงานจะมีความต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สูง
- สถานการณ์ที่ 2
  - ผลงานวิจัยบ่งชี้ว่าการฝึกอบรมที่ดี ไม่ได้ส่งผลต่อความต้องการที่จะเรียนรู้ของพนักงานเสมอไป เฉพาะพนักงานที่มีความทะเยอทะยานสูงเท่านั้น ที่การฝึกอบรมที่ดีจะส่งผลต่อความต้องการที่จะเรียนรู้ของพนักงาน

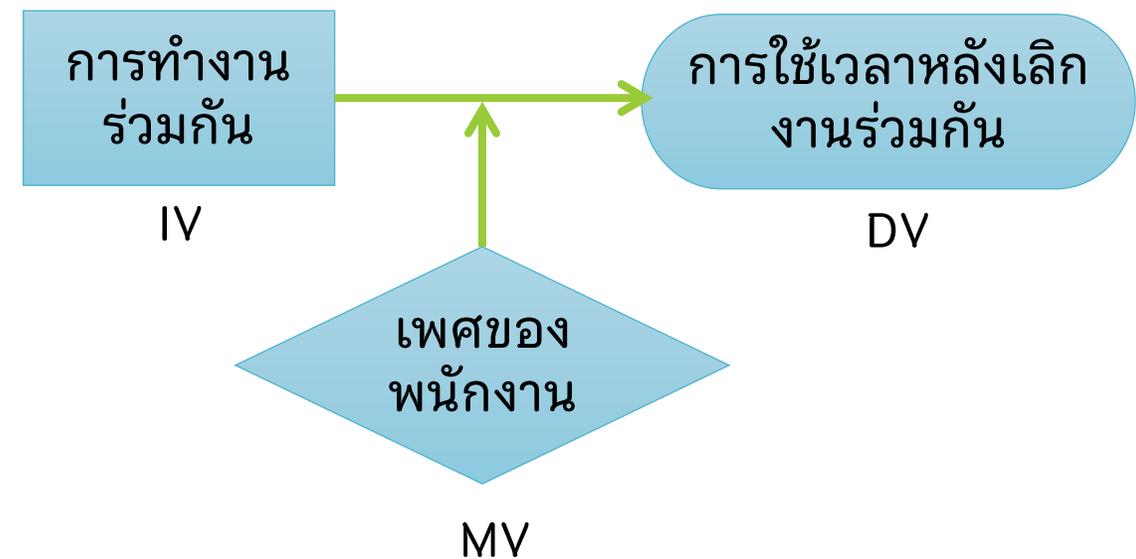

จากสถานการณ์ด้านล่างให้กำหนดตัวแปรและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

- ผู้จัดการพบว่า การฝึกอบรมส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน แต่อย่างไรก็ตาม พนักงานที่มีอายุมากไม่เห็นประโยชน์จากการฝึกอบรมและนำไปเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

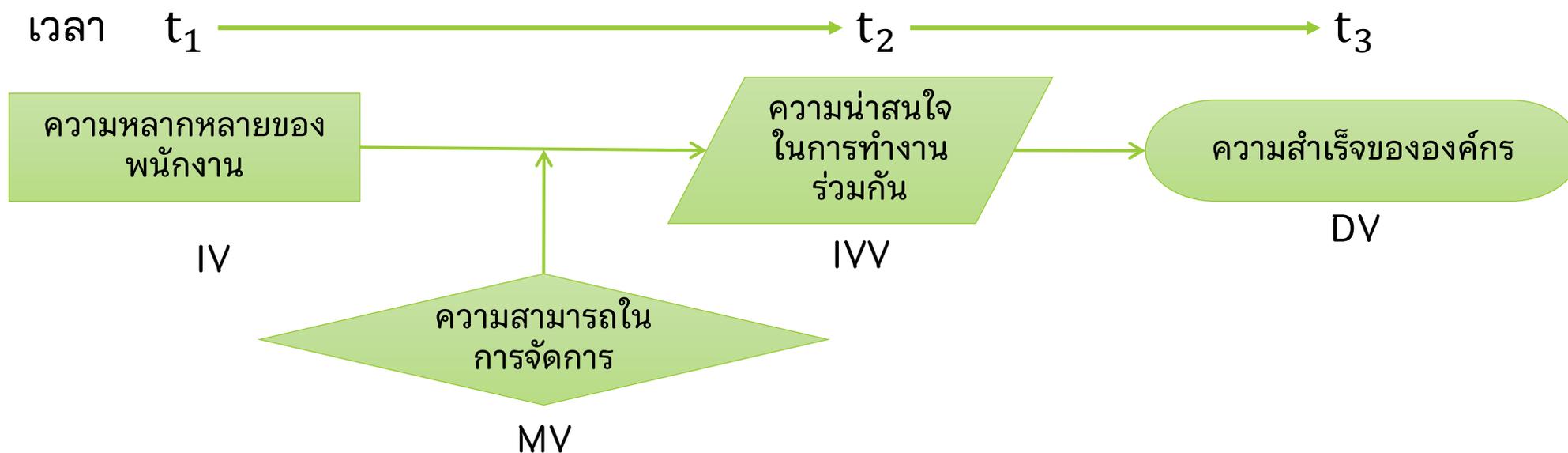

- ผู้สังเกตการณ์ การทำงานในแผนกบรรจุพบว่าการร่วมมือกันทำงานของพนักงานในแผนกส่งผลต่อการใช้เวลาหลังสรุปล้างเลิกงานของพนักงาน อย่างไรก็ตามหากเป็นพนักงานเพศหญิง กลับไม่พบว่ามีการใช้เวลาหลังเลิกงานด้วยกัน

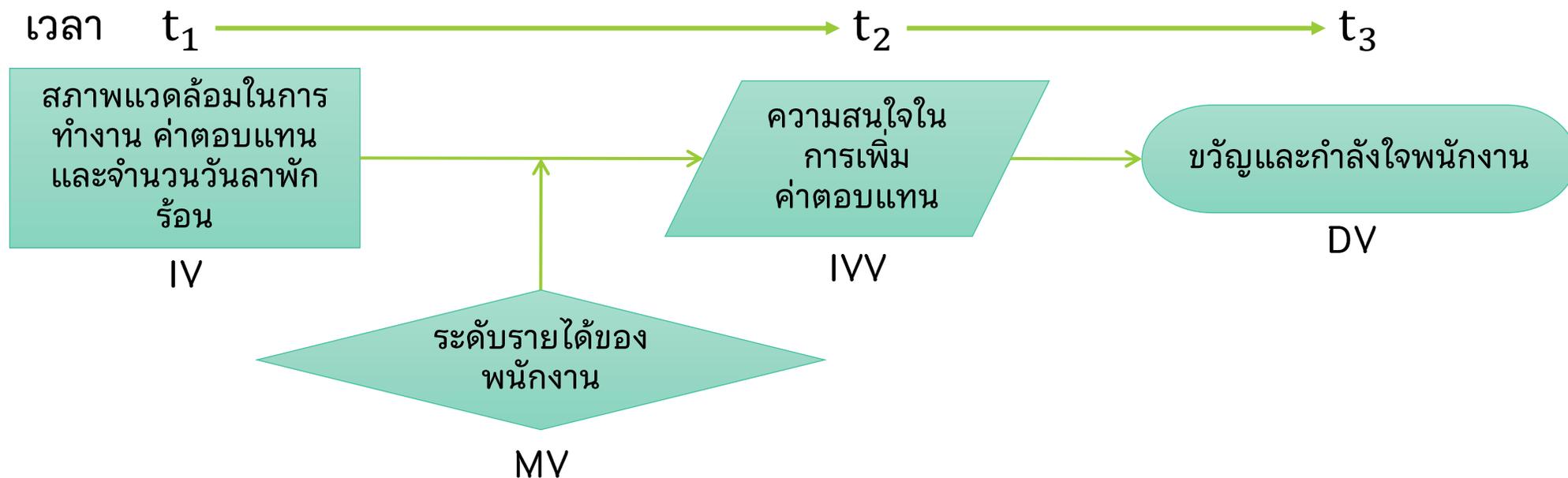
ตัวแปรคั่นกลาง (Intervening Variable: IVV)

- เป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาที่ตัวแปรอิสระกำลังส่งผลต่อตัวแปรตาม
- ตัวแปรคั่นกลางจะทำหน้าที่เสมือนตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม แต่มีปัจจัยเรื่องการชะลอตัวของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง
- ตัวแปรคั่นกลางจะช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามได้ดีขึ้น

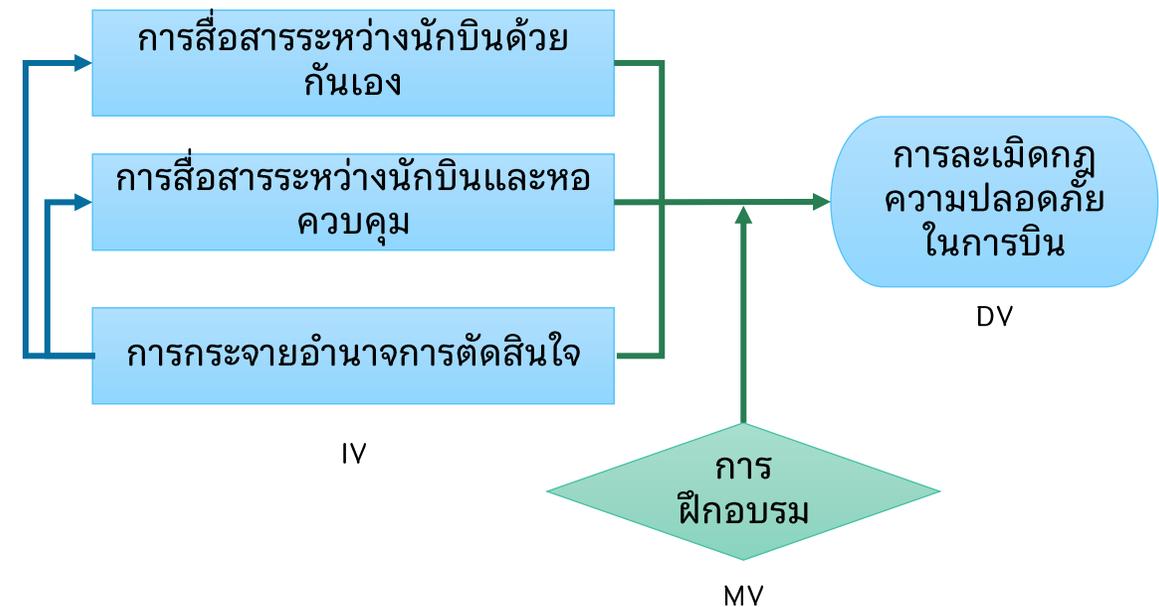
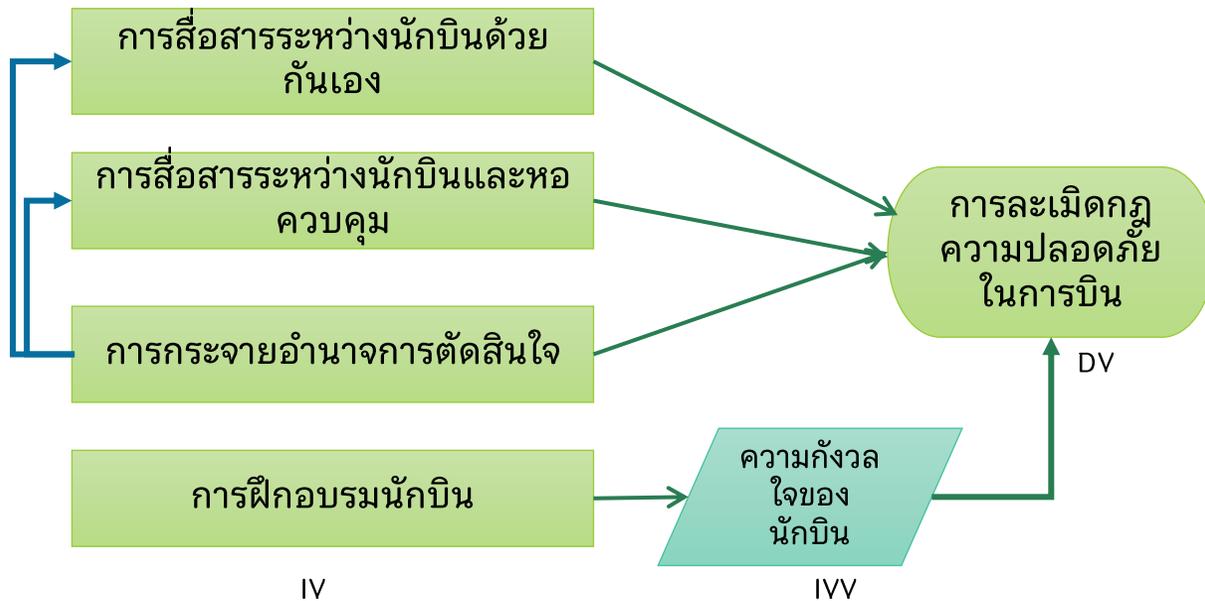
จากสถานการณ์ด้านล่างให้กำหนดตัวแปรและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

- ผู้จัดการฝ่ายบุคคลพบว่าขวัญและกำลังใจพนักงานลดต่ำลงเนื่องจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่าตอบแทนและจำนวนวันลาพักร้อนที่บริษัทมีให้ เธอคิดว่าการเพิ่มค่าตอบแทนจะทำให้ขวัญกำลังใจดีขึ้น แต่ไม่ใช่กับทุกคน เธอเดาว่าคนที่มียาได้สูงอยู่แล้วจะไม่สนใจการเพิ่มค่าตอบแทน การเพิ่มค่าตอบแทน ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจกับพนักงานที่รายได้น้อยเท่านั้น

กรณีศึกษา Delta Airlines

- จากมาตรการผ่อนคลายด้านข้อจำกัดทางการบิน ส่งผลให้เกิดการแข่งขันด้านราคาระหว่างสายการบินที่ให้บริการ และปริมาณของการบินที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว Delta Airlines มีเที่ยวบินที่ประสบอุบัติเหตุซึ่งมีสาเหตุจากการละเมิดกฎความปลอดภัยด้านการบินเพราะปัจจัย 4 เรื่องคือ ความล้มเหลวในการสื่อสารระหว่างนักบินด้วยกันเอง ความล้มเหลวของการสื่อสารระหว่างนักบินและหอคอยควบคุม การฝึกอบรมนักบินที่ไม่เพียงพอ และปรัชญาในการบริหารที่ให้อิสระในการตัดสินใจให้กับนักบิน

5 องค์ประกอบของกรอบแนวคิดงานวิจัย

1. ระบุรายละเอียดของตัวแปรและความสัมพันธ์อย่างชัดเจน

- สามารถแสดงรายละเอียดของตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านั้นได้อย่างชัดเจนด้วยสัญลักษณ์หรือแผนภาพที่เข้าใจง่าย

2. มีความตรงประเด็นในด้านเนื้อหาสาร

- โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านตัวแปรอิสระหรือตัวแปรที่ใช้ควบคุม ต้องมีความสอดคล้องกับปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. มีพื้นฐานเชิงทฤษฎีรองรับ

- ตัวแปรแต่ละตัวที่เลือกมาศึกษา หรือที่นำเสนอไว้ในกรอบแนวคิดในการวิจัยต้องมีพื้นฐานเชิงทฤษฎีที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความน่าเชื่อถือและความลึกซึ้งให้กับงานวิจัย

4. มีรูปแบบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

- รูปแบบการนำเสนอของกรอบแนวคิด (เช่น แผนภาพ, แบบจำลอง, คำบรรยาย) ควรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และระเบียบวิธีวิจัยที่เลือกใช้

5. สามารถนำไปสู่การดำเนินงานวิจัยในขั้นต่อไปได้อย่างราบรื่น

- โดยเฉพาะในขั้นการออกแบบการวิจัย ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นการรวบรวมข้อมูล และการตีความหมายของผลการวิเคราะห์

วิธีการเขียนและการนำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัย

การเขียนแผนภาพแสดงตัวแปรและความสัมพันธ์ (Diagrammatic Representation)

- เป็นวิธีที่นิยมมากที่สุด เนื่องจากสามารถแสดงตัวแปรต่าง ๆ และความสัมพัทธ์ระหว่างตัวแปรได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ โดยใช้สัญลักษณ์และลูกศรเพื่อแสดงทิศทางของความสัมพัทธ์ มักจะใช้ในกรณีที่กรอบแนวคิดมีความซับซ้อน หรือมีตัวแปรหลายตัวที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่าง:

- แผนภาพกล่องและลูกศร (Box and Arrow Diagram): แต่ละกล่องแทนตัวแปร และลูกศรแสดงทิศทางของความสัมพัทธ์
- แผนภาพเส้นทาง (Path Diagram): ใช้ในสถิติขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน

การเขียนแบบจำลองหรือสัญลักษณ์และสมการ (Model or Symbolic/Equation Representation)

- เหมาะสำหรับงานวิจัยที่มีความซับซ้อนทางคณิตศาสตร์หรือสถิติ เช่น การวิจัยเชิงปริมาณที่ต้องการสร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์เพื่ออธิบายความสัมพัทธ์ระหว่างตัวแปร หรือการวิจัยเศรษฐศาสตร์ที่ใช้สมการในการอธิบายพฤติกรรม

ตัวอย่าง:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \epsilon$$

โดยที่

- Y = ตัวแปรตาม
- X_1, X_2 = ตัวแปรต้น
- $\beta_0, \beta_1, \beta_2$ = ค่าสัมประสิทธิ์
- ϵ = ค่าความคลาดเคลื่อน

การเขียนบรรยาย โดยระบุตัวแปรที่ศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Narrative Description)

- เป็นการอธิบายกรอบแนวคิดด้วยข้อความเชิงพรรณนา โดยระบุตัวแปรแต่ละตัวอย่างละเอียด และอธิบายความสัมพัทธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านั้นด้วยถ้อยคำที่ชัดเจน เหมาะสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ หรืองานวิจัยที่มีกรอบแนวคิดไม่ซับซ้อนมากนัก

ตัวอย่าง:

"กรอบแนวคิดนี้อธิบายว่า 'ความพึงพอใจในการทำงาน' (ตัวแปรตาม) ได้รับอิทธิพลจาก 'สภาพแวดล้อมในการทำงาน' (ตัวแปรต้น) และ 'ค่าตอบแทน' (ตัวแปรต้น) โดยที่ 'ความผูกพันกับองค์กร' (ตัวแปรส่งผ่าน) จะเป็นตัวกลางที่ส่งผลให้สภาพแวดล้อมในการทำงานและค่าตอบแทนส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน"

การเขียนแบบผสมผสาน (Mixed Approach)

- เป็นการนำวิธีการนำเสนอหลาย ๆ แบบมาผสมผสานกัน เพื่อให้กรอบแนวคิดมีความชัดเจนและครบถ้วนมากที่สุด เช่น การนำเสนอแผนภาพประกอบกับการบรรยายรายละเอียดของแต่ละตัวแปรและความสัมพันธ์ หรือการนำเสนอสมการประกอบกับการอธิบายความหมายของตัวแปรในสมการนั้น ๆ

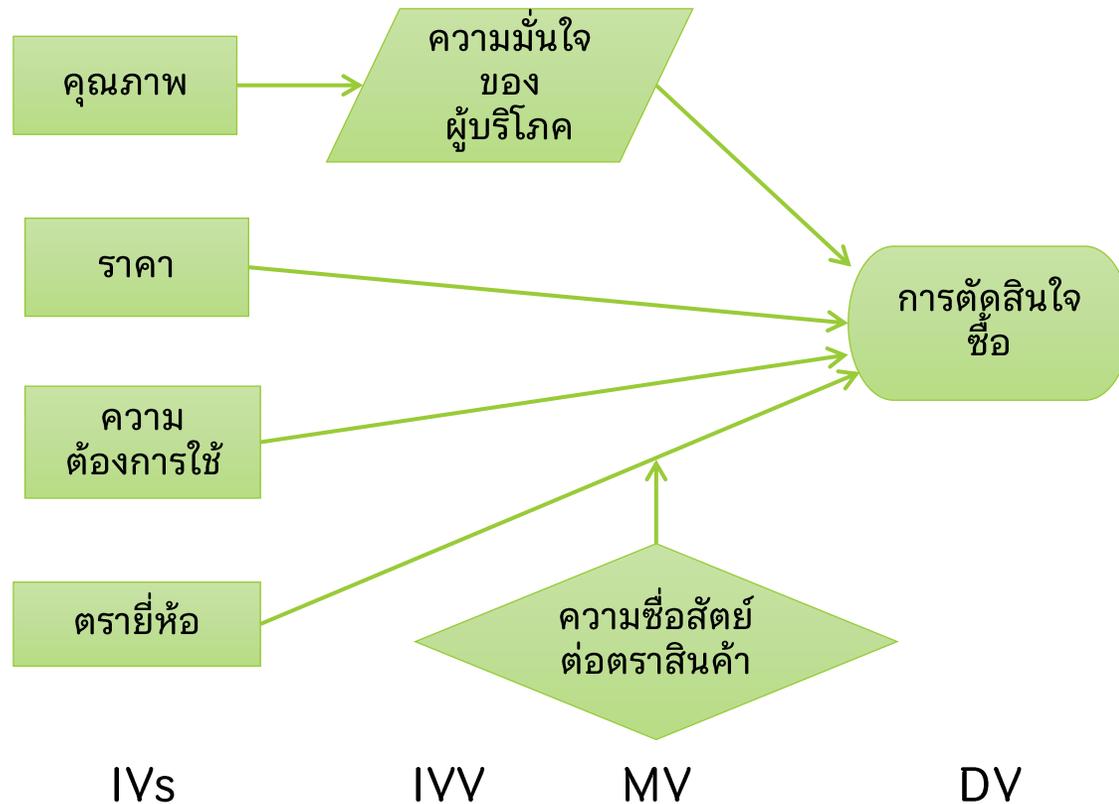
หลักเกณฑ์ในการเขียนกรอบแนวคิดการวิจัย

การเขียนกรอบแนวคิดการวิจัยที่ดีควรมีหลักเกณฑ์ต่อไปนี้:

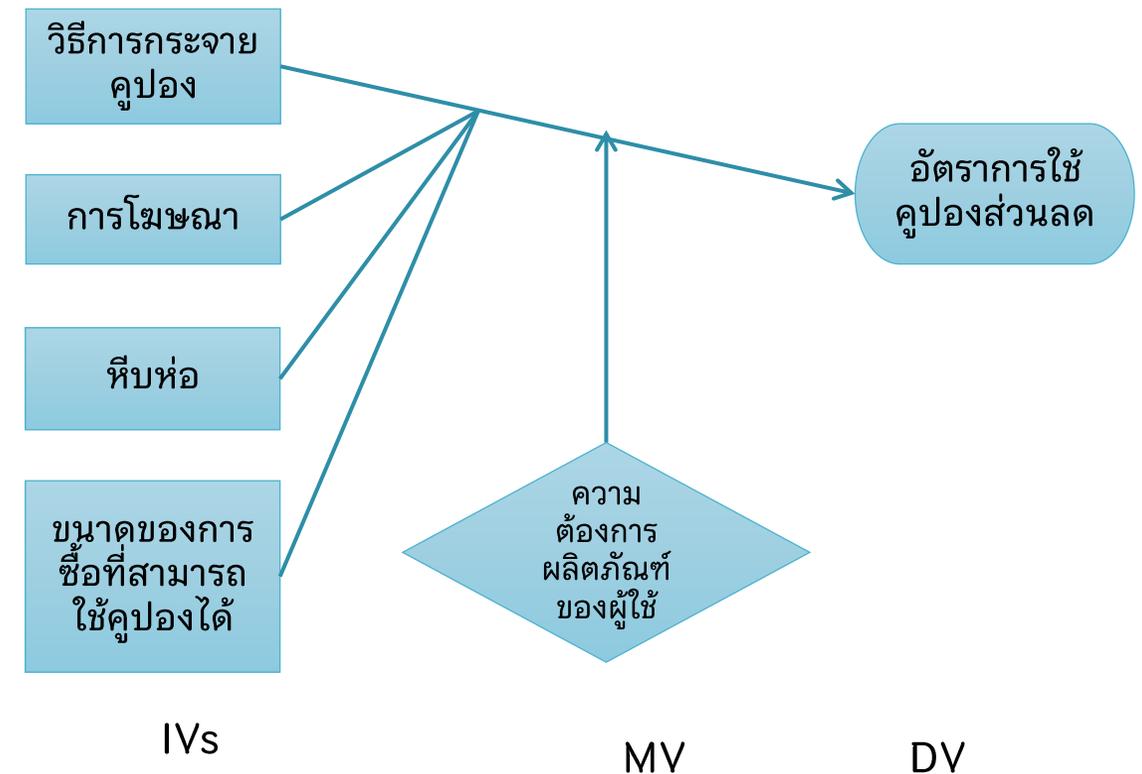
- 1) ระบุรายละเอียดของตัวแปรและ/หรือสามารถแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรได้ชัดเจนด้วยสัญลักษณ์หรือแผนภาพ: ผู้อ่านต้องสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็วว่ามีตัวแปรอะไรบ้าง และตัวแปรเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร
- 2) มีความตรงประเด็นในด้านเนื้อหาสาระ: โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านตัวแปรอิสระหรือตัวแปรที่ใช้ควบคุม ต้องมีความสอดคล้องกับปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ไม่นำตัวแปรที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาทำให้กรอบแนวคิดซับซ้อนโดยไม่จำเป็น
- 3) ตัวแปรแต่ละตัวที่เลือกมาศึกษา หรือที่นำเสนอไว้ในกรอบแนวคิดในการวิจัยต้องมีพื้นฐานเชิงทฤษฎีว่ามีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการศึกษา: การอ้างอิงทฤษฎีหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะช่วยเพิ่มน้ำหนักและความน่าเชื่อถือให้กับกรอบแนวคิด
- 4) มีรูปแบบสอดคล้องกับความสนใจ หรือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย: การเลือกรูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจกรอบแนวคิดได้ง่ายขึ้น และสอดคล้องกับลักษณะของงานวิจัย

ตัวอย่างงานวิจัยทางการตลาด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์

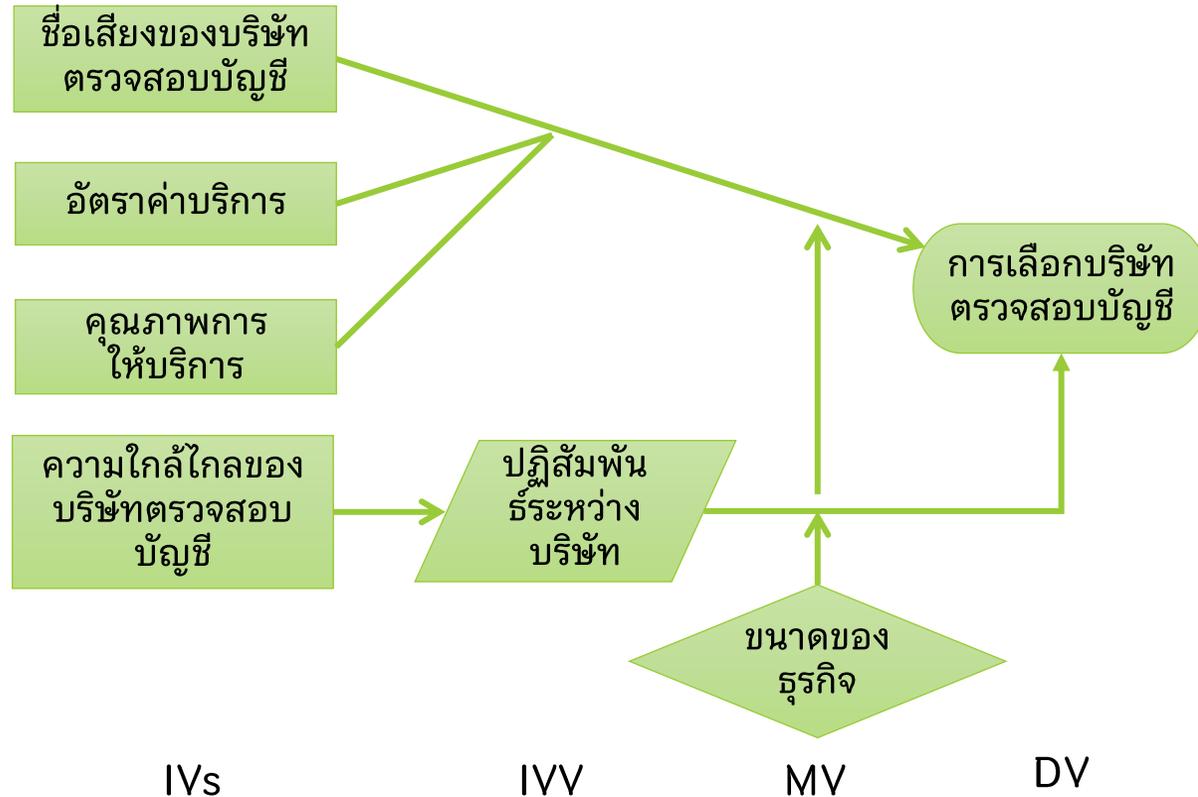

ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตราการใช้คุปองส่วนลด

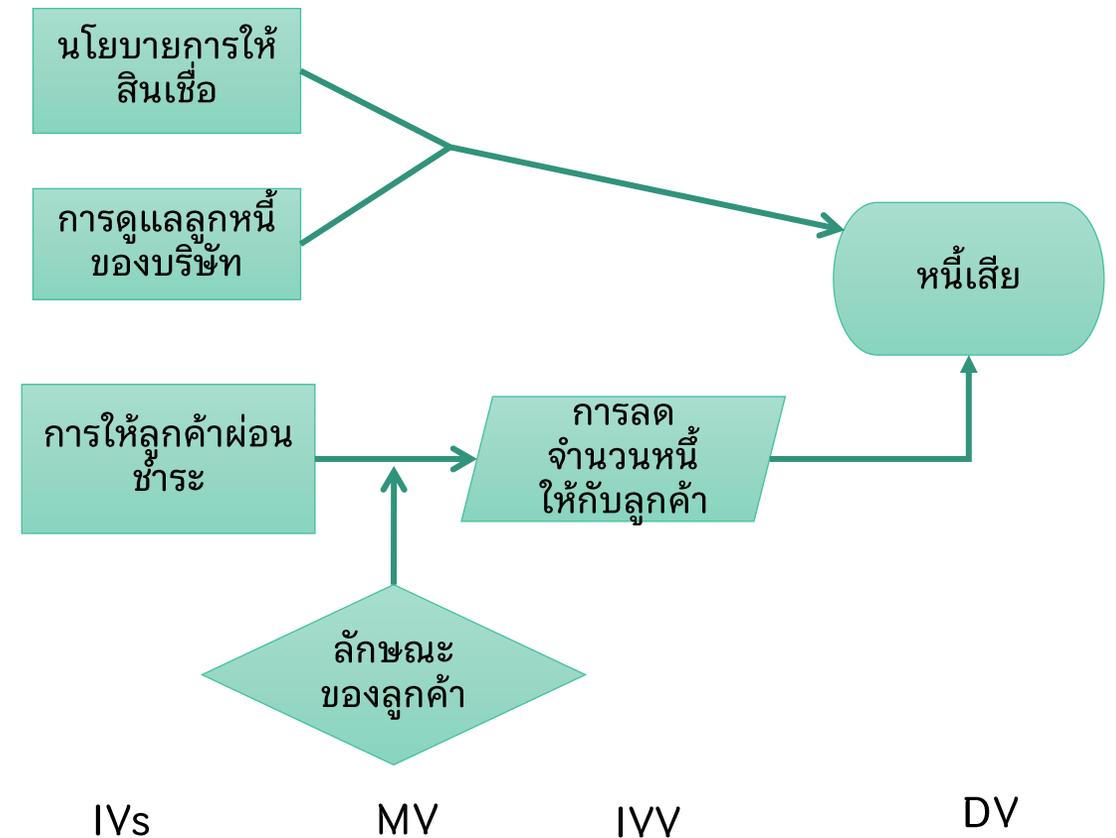

ตัวอย่างงานวิจัยทางการบัญชี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกบริษัทตรวจสอบบัญชี

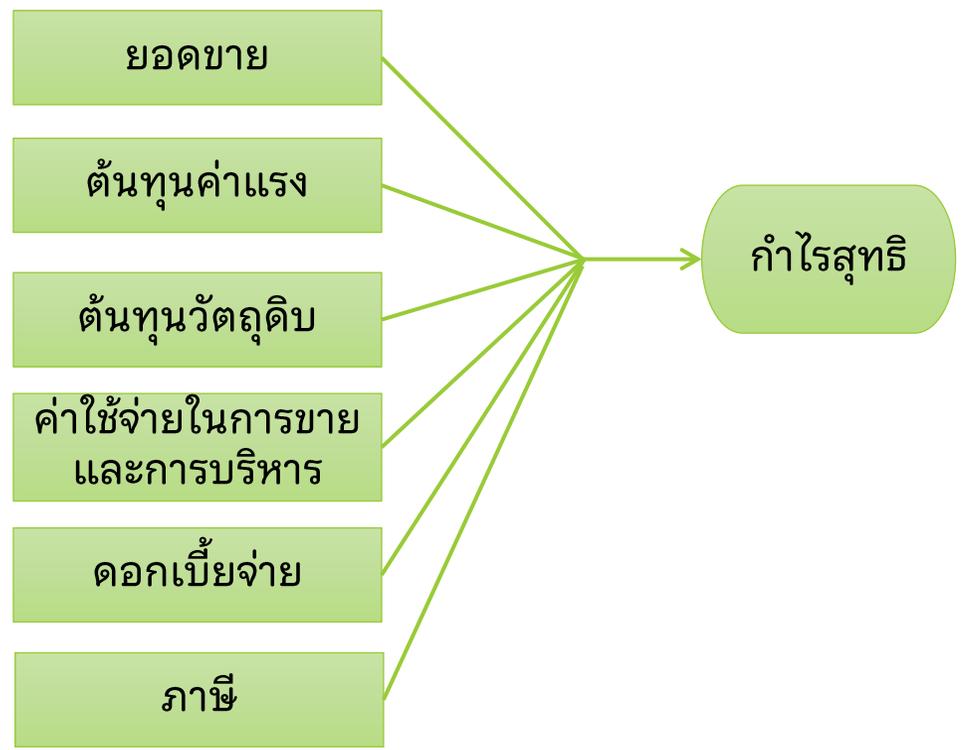

ปัจจัยที่ส่งผลต่อหนี้เสียของบริษัท

ตัวอย่างงานวิจัยทางการเงิน

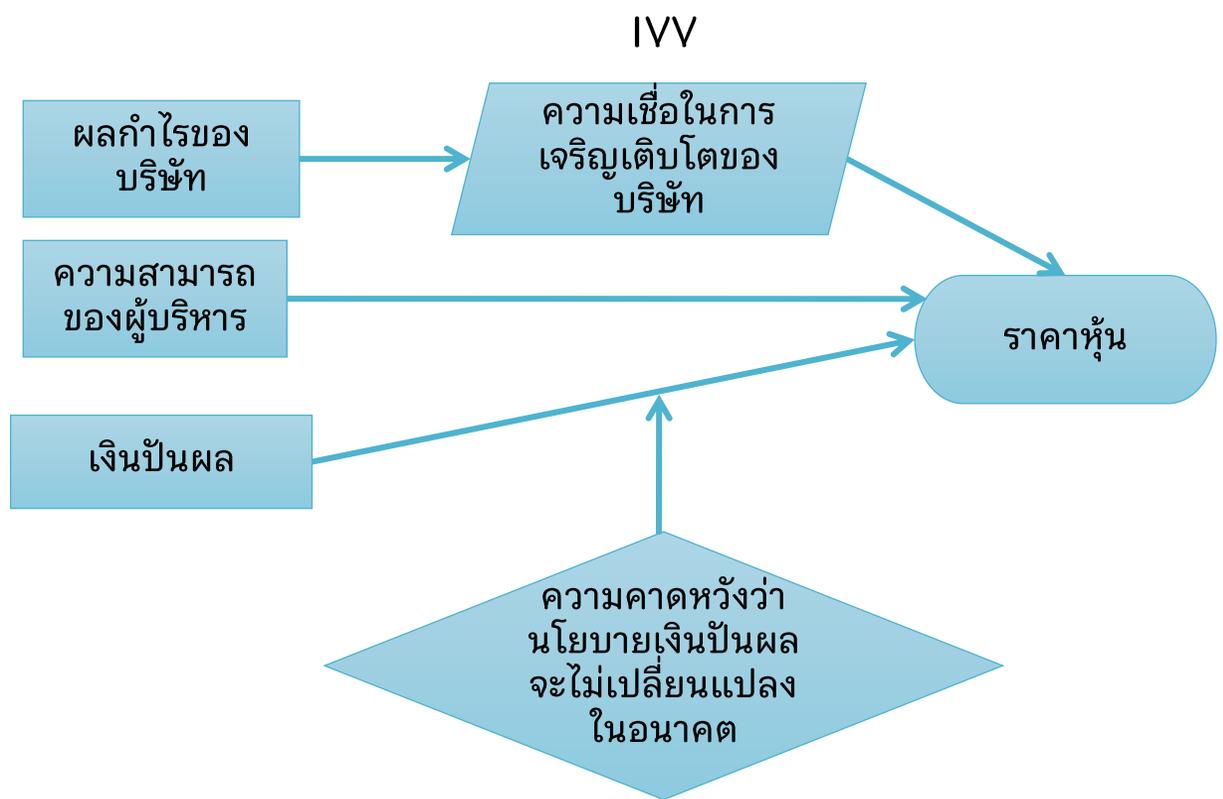
ปัจจัยที่ส่งผลต่อกำไรของบริษัท

IVs

DV

ปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาหุ้น

IVs

IVV

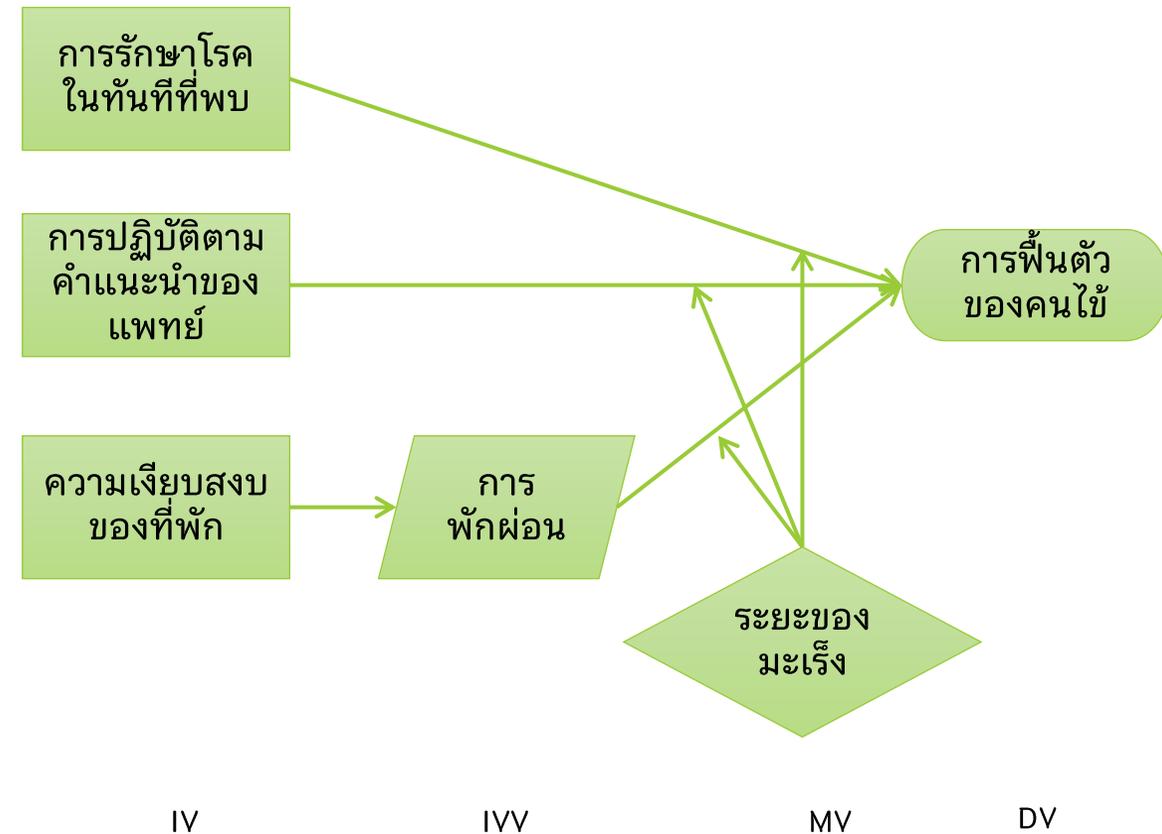
DV

MV

ตัวอย่าง กรอบแนวคิดงานวิจัย

สถานการณ์

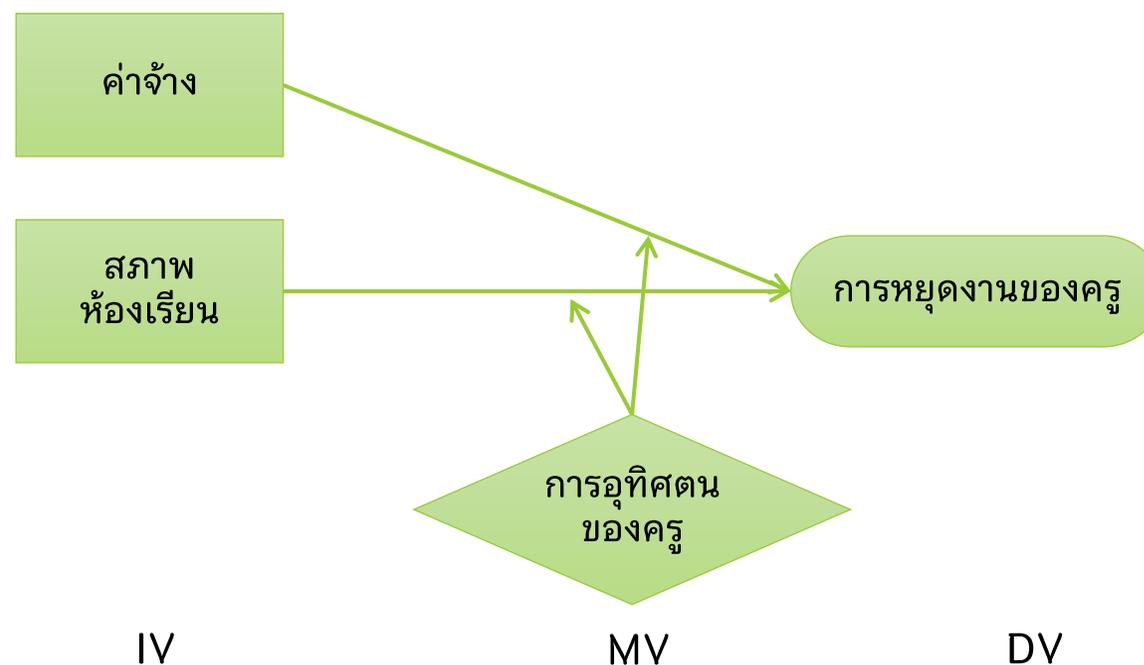
- โอกาสที่ผู้ป่วยโรคมะเร็งจะหายขึ้นอยู่กับตัวแปร 3 ตัว ได้แก่
  - การรักษาทันทีที่พบโรค
  - การรักษาพยาบาลตามคำแนะนำของแพทย์
  - สถานที่พักรักษาที่มีความสงบเงียบ
- สถานที่พักรักษาที่มีความสงบเงียบจะทำให้ผู้ป่วยได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ และมีร่างกายที่แข็งแรงมากขึ้น
- การรักษาผู้ป่วยในระยะสุดท้ายจะไม่ค่อยได้ผล ถึงแม้จะมีการรักษาทันทีที่พบโรค มีการปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ และได้พักรักษาในสถานที่เงียบสงบก็ตาม

ตัวอย่าง กรอบแนวคิดงานวิจัย

สถานการณ์

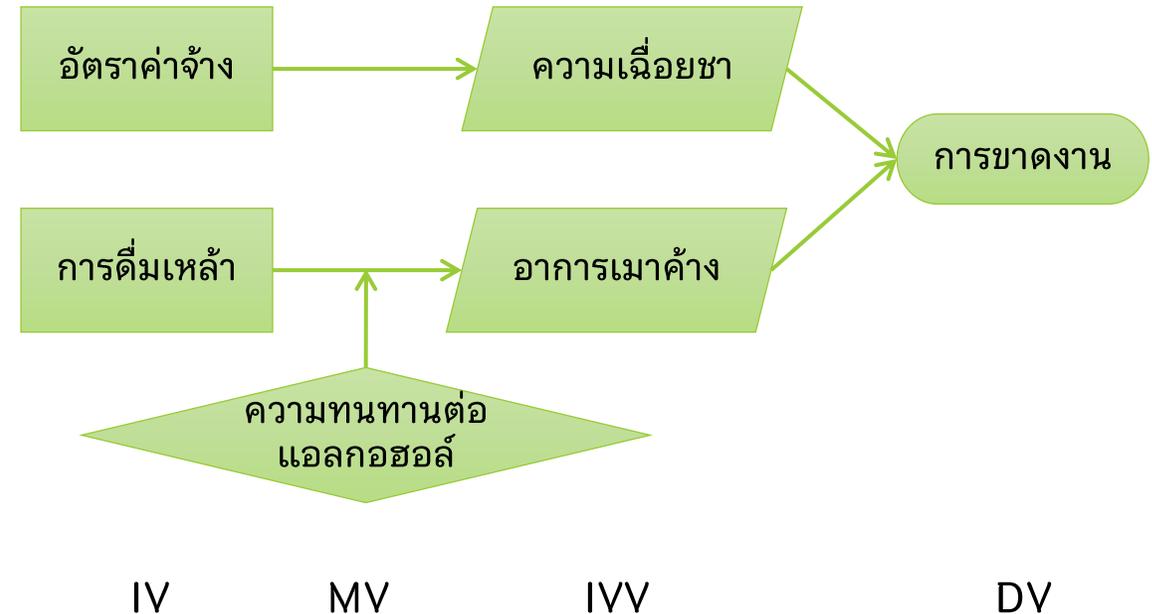
- ผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งหนึ่งมีความสนใจในเรื่องของการหยุดงานประท้วงของครู
- เขาทราบว่าปัจจัยที่สำคัญสองปัจจัยที่ส่งผลต่อการหยุดงานของครูได้แก่ค่าจ้างกับเรื่องสภาพของห้องเรียน
- อย่างไรก็ตามเขาก็คิดว่าปัจจัยทั้งสองนี้ จะไม่ส่งผลต่อการหยุดงานของครูผู้ซึ่งอุทิศตนให้กับการสอนนักเรียน

ตัวอย่าง กรอบแนวคิดงานวิจัย

สถานการณ์

- หัวหน้าคนงานในโรงงานแห่งหนึ่งมีความกังวลใจเกี่ยวกับการขาดงานของพนักงานในเช้าวันจันทร์
- เขาเดาว่าสาเหตุหลักของการขาดงานของคนงาน คือการที่คนงานไปดื่มเหล้าและเมาจนกระทั่งไม่สามารถมาทำงานได้ในเช้าวันจันทร์
- เขาคิดด้วยว่าการที่คนงานได้รับค่าจ้างในอัตราค่อนข้างสูงก็ทำให้คนงานมีความเฉื่อยชาในการทำงาน
- จากการพูดคุยกับคนงาน เขาพบว่าคนงานเกือบจะทุกคนจะดื่มเหล้าในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์
- แต่คนงานบางคนบอกว่า เขาสามารถดื่มได้โดยที่ไม่มีอาการเมาจนกระทั่งไม่สามารถมาทำงานได้
- หัวหน้าคนงานจึงสรุปว่าสำหรับคนที่คอไม่แข็งเท่านี้จะมีอาการเมาค้างจนกระทั่งไม่สามารถมาทำงานได้ในเช้าวันจันทร์ และอีกสาเหตุหนึ่งก็คือเรื่องค่าจ้างที่ค่อนข้างสูงนั่นเอง

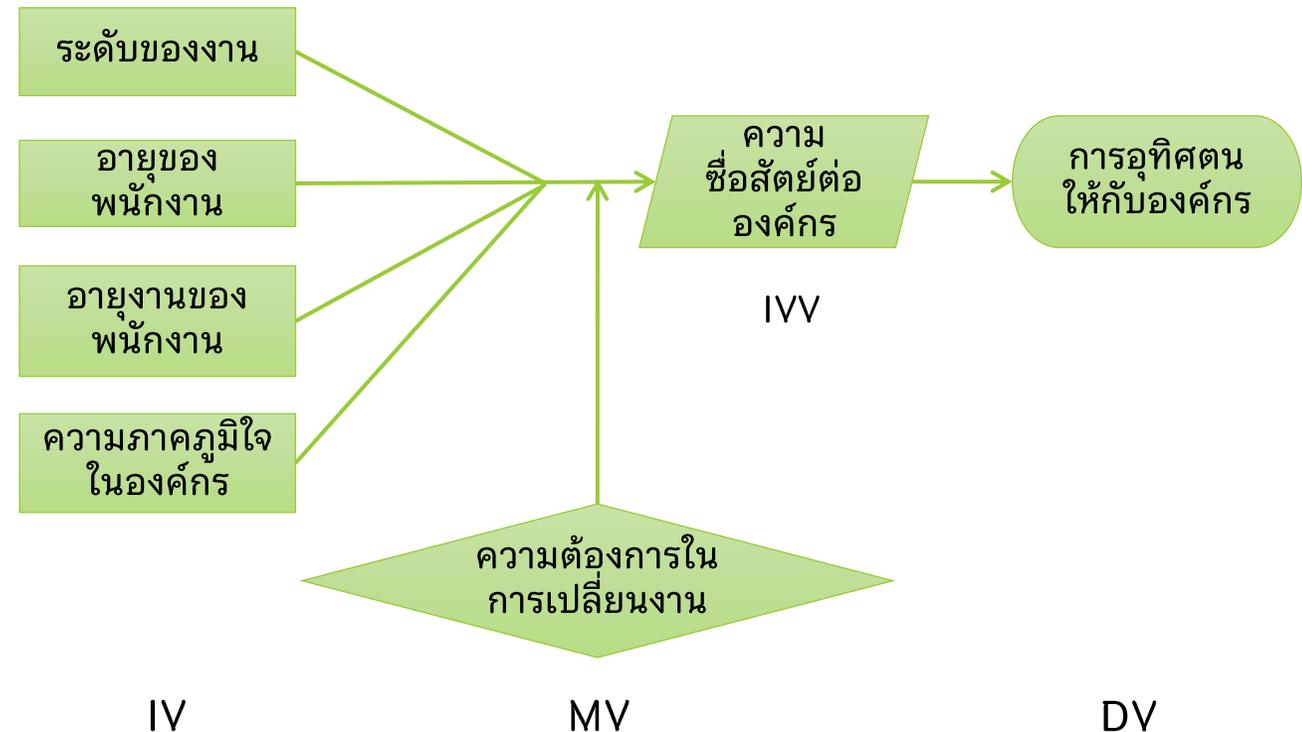

ตัวอย่าง กรอบแนวคิดงานวิจัย

สถานการณ์

จากตัวแปรที่กำหนดให้ ให้สร้างกรอบทฤษฎีงานวิจัย โดยให้ใช้ตัวแปรหนึ่งเป็นตัวแปรสอดแทรกและอีกตัวแปรหนึ่งเป็นตัวแปรกลาง

- ระดับของงาน (ระดับบริหารและระดับที่ไม่ใช่ระดับบริหาร)
- ความซื่อสัตย์ต่อองค์กรของพนักงาน (ให้เป็นตัวแปรคั่นกลาง)
- อายุของพนักงาน
- อายุงานของพนักงาน
- ความภาคภูมิใจในองค์กร
- การอุทิศตนให้กับองค์กร (ให้เป็นตัวแปรตาม)
- ความต้องการในการเปลี่ยนงาน (ให้เป็นตัวแปรกำกับ)

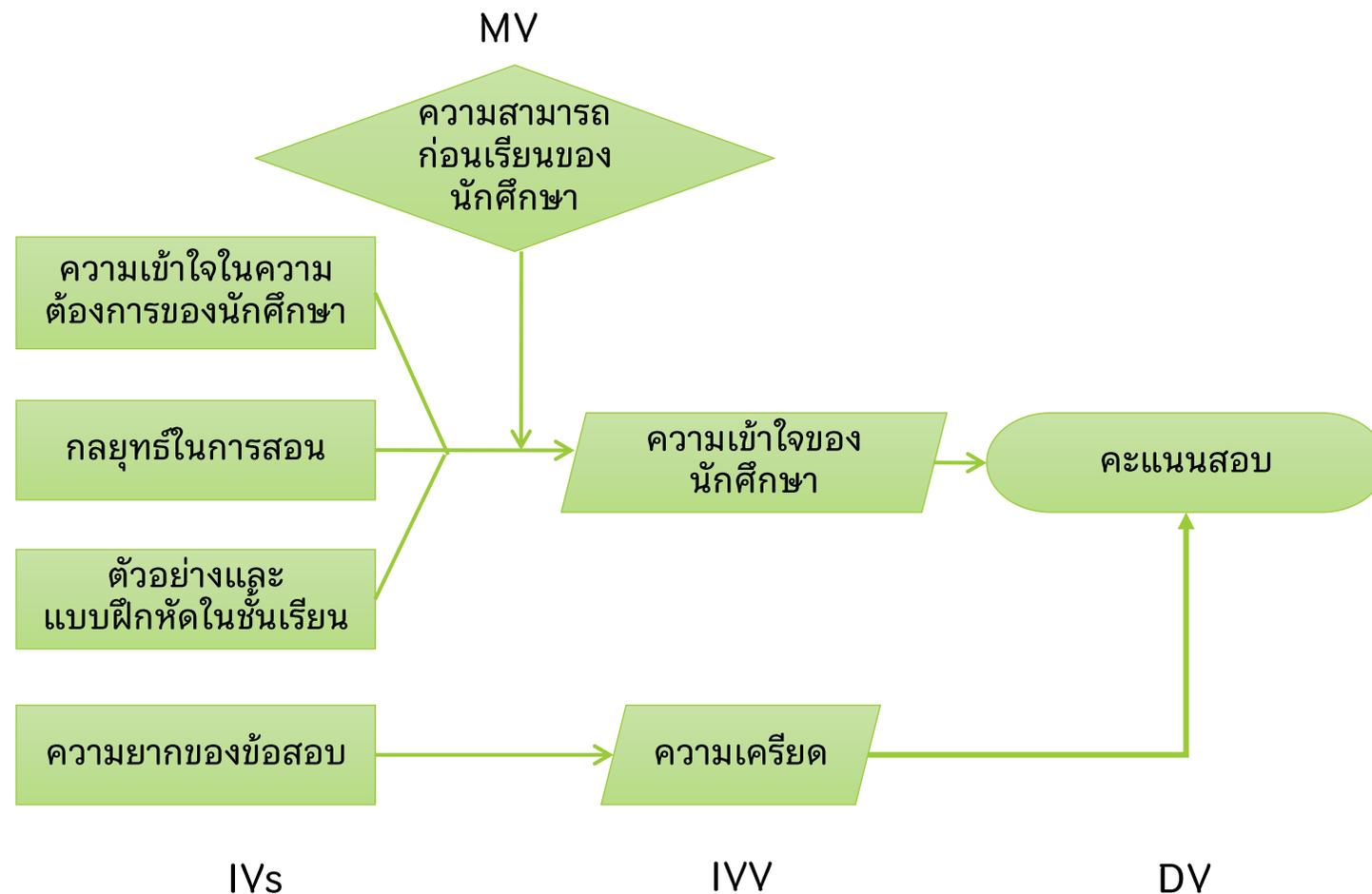

ตัวอย่าง กรอบแนวคิดงานวิจัย

สถานการณ์

- 1) ความเข้าใจในความต้องการของนักศึกษา (ของอาจารย์)
- 2) การสร้างกลยุทธ์การสอนที่เหมาะสม
- 3) การให้ตัวอย่างและแบบฝึกหัดในชั้นเรียน
- 4) ความสามารถก่อนเรียนของนักศึกษา (ตัวแปรกำกับ)
- 5) ความเข้าใจของนักศึกษา (ตัวแปรคั่นกลาง)
- 6) คะแนนสอบของนักศึกษา (ตัวแปรตาม)
- 7) ความยากของข้อสอบ
- 8) ความเครียดของนักศึกษา (ตัวแปรคั่นกลาง)

การสร้างสมมติฐาน

- สมมติฐานงานวิจัยคือสิ่งที่นักวิจัยคาดเดาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยจะเขียนเป็นข้อความเพื่อให้เกิดการทดสอบ
- ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสามารถพิจารณาได้จากกรอบทฤษฎีงานวิจัย

ความสำคัญของสมมติฐาน

1. ช่วยให้ผู้วิจัยเห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างคำถามและตัวแปรที่นำมาศึกษา ตลอดจนทฤษฎีที่สามารถอธิบายปัญหาของการวิจัย ช่วยให้อภิปรายผลได้ชัดเจน
2. ช่วยบอกทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตาม โดยมุ่งศึกษาอิทธิพลที่ตัวแปรต้นมีต่อตัวแปรตาม
3. เป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบ

ตัวอย่างของสมมติฐาน

- ถ้านักบินได้รับการฝึกฝนที่ดีพอ การละเมิดกฎความปลอดภัยในการบินจะลดลง
- ถ้าพนักงานมีสุขภาพที่ดีขึ้น การขาดงานจะลดต่ำลง
- จะเห็นว่าสมมติฐานที่ตั้งขึ้นจะอยู่ในรูปของ ถ้า - แล้ว

ความสัมพันธ์ระหว่างคำถามวิจัยและสมมติฐาน

คำถามการวิจัย

บริษัทสัญชาติญี่ปุ่นใช้กลยุทธ์ใดในการลงทุนในประเทศไทย

สมมติฐาน

H₁: บริษัทสัญชาติญี่ปุ่นใช้กลยุทธ์การลงทุนโดยตรง (FDI) เพื่อเข้ามาลงทุนในประเทศไทย

H₂: บริษัทสัญชาติญี่ปุ่นใช้กลยุทธ์การลงทุนร่วมทุนระหว่างประเทศ (IJV) เพื่อเข้ามาลงทุนในประเทศไทย

H₃: บริษัทสัญชาติญี่ปุ่นใช้กลยุทธ์การเข้าซื้อกิจการ (Acquisition) เพื่อเข้ามาลงทุนในประเทศไทย

ทิศทางของสมมติฐาน

สมมติฐานที่มีทิศทาง

- เป็นสมมติฐานที่แสดงทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ไม่ว่าจะเป็นในทิศทางบวกหรือทิศทางลบ
- ตัวอย่าง
  - ถ้าความเครียดเพิ่มมากขึ้น ความพึงพอใจจะลดต่ำลง

สมมติฐานที่ไม่มีทิศทาง

- เป็นสมมติฐานที่ไม่บอกทิศทางของความสัมพันธ์ของตัวแปร
- ตัวอย่าง
  - มีความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความพึงพอใจในงานของพนักงาน
  - คุณภาพในการให้บริการของพนักงานธนาคารในแต่ละสาขาไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานทางสถิติ

สมมติฐานว่าง (Null Hypothesis)

- เป็นสมมติฐานที่อธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรแบบกลางๆ เช่น ระบุว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน, คุณลักษณะของตัวแปรสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน สิ่งที่จะทดสอบนั้นเท่าๆ กัน ใช้สัญลักษณ์ H_0
- ตัวอย่าง
  - ผู้หญิงและผู้ชายมีแรงจูงใจในการลดน้ำหนักไม่แตกต่างกัน
  - การนำเอาเทคโนโลยี AI มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้าไม่ส่งผลกระทบต่อยอดขาย
  - คุณภาพในการให้บริการของพนักงานธนาคารในแต่ละสาขาไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานเลือก (Alternate Hypothesis)

- เป็นสมมติฐานที่อธิบายทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางใด (+ หรือ -) ดีกว่า-แย่กว่า สูงกว่า-ต่ำกว่า แตกต่างกัน เช่น ระบุว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กัน หรือตัวใดมากกว่า หรือ คุณลักษณะของตัวแปรสองกลุ่มแตกต่างกัน ใช้สัญลักษณ์ H_1
- ตัวอย่าง
  - ผู้หญิงและผู้ชายมีแรงจูงใจในการลดน้ำหนักแตกต่างกัน
  - การนำเอาเทคโนโลยี AI มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้าส่งผลการเพิ่มขึ้นของยอดขาย
  - คุณภาพในการให้บริการของพนักงานธนาคารในแต่ละสาขาไม่เท่ากัน

